

1. BEVEZETÉS

1.1 A környezeti nevelés fogalma

„Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre. Ezért a környezeti nevelés:

- megfelelően stabil és megújulásra képes érzelmi kapcsolatot alapoz és erősít meg az élő ill. élettelen környezettel;
- kifejleszti a szándékot és képességet a környezet aktív megismerésére;
- felkelti az igényt, képessé tesz:
  - a környezet változásának, jelzéseinek felfogására;
  - összefüggő rendszerben történő elemzésére; a rendszerben felismerhető kapcsolatok megértésére;
  - a problémák megkeresésére, okainak megértésére;
  - kritikai és kreatív gondolkodás kialakítására, és ezáltal a lehetséges megoldások megkeresésére;
  - az egyéni és közösségi döntések felelősségének megértésére, vállalására környezeti kérdésekben;
  - a környezet érdekeit figyelembe vevő cselekvésre.”

(KöNKomp, 2004.)

„A környezeti nevelés olyan értékek felismerésének és olyan fogalmak meghatározásának folyamata, amelyek segítenek az ember és kultúrája, valamint az őt körülvevő biofizikai környezet sokrétű kapcsolatának megértéséhez és értékeléséhez szükséges készségek és hozzáállás kifejlesztésében. A környezeti nevelés hatást gyakorol a környezet minőségét érintő döntéshozatalra, személyiségformálásra és egy széles értelemben vett viselkedésmód kialakítására.”

(IUCN, 1970)

1.2 Az alapelveket szabályozó jogi háttér

- A nemzetközi előzmények közül azt az egyet emeljük ki, mely az összes eddigi kezdeményezést magába olvasztja. Az **Egyesült Nemzetek Szervezetének 57. Közgyűlése** 2002. december 20-án a 2005-2014 közötti évtizedet a *Fenntarthatóságra nevelés évtizedének* nyilvánította. A nemzetközi közösség egy teljes évtizedet szán annak a célnak az elérésére, hogy az oktatás minden szintjét és formáját áthassák a fenntarthatóság, a környezet- és egészségvédelem alapértékei. E cél elérését szolgálja az ***Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Környezeti- és Egészségnevelési Programja***.
- A hazai jogszabályi háttér az **Alkotmány** környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos paragrafusaiából vezethető le:
  - 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki Jogát az egészséges környezethez.

- 70. § A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

- Az Alkotmányban megfogalmazott alapelvek megvalósulását - többek között - az alábbi **jogszabályok** és intézkedések garantálják:
  - A *Környezetvédelmi törvény* (1995. Évi LIII. Törvény) 54. § 1. Cikkelye szerint „...minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére”. Az ismeretek terjesztése és fejlesztése állami, illetve önkormányzati feladat.
  - *Magyarország második Nemzeti Környezetvédelmi Programjában* (2003-2008) önálló tematikus akcióprogram kapott helyet a környezettudatosság növelése érdekében.
  - A *Nemzeti Fejlesztési Tervben* a fenntarthatóságnak való megfelelés horizontális célként szerepel.
  - A *Nemzeti Alaptantervről* kiadott 243/2003.sz. kormányrendelet¹ kiemelt fejlesztési feladatként definiálja a környezeti nevelést.

„A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen áttartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.”
(NAT 243/2003)

1.3 Helyzetelemzés, helyzetkép

- Az iskola

Iskolánkat 1927-ben alapították Fűzfőgyártelepi Elemi Népiskola néven. 1973-ban felvette az Irinyi János Általános Iskola nevet, majd 2002-től alapfokú művészeti iskolaként is működünk. Az iskola épülete 1986-ban épült, majd 1996-ban tetőtér ráépítésével végre az iskola minden tanulója egy épületbe került.

Délelőtt a nyolc általános iskolai évfolyam, délután a művészeti iskola diákjai tanulnak a Balaton északi csücskében, Balatonfűzfő város, fűzfőgyártelepi részén, zöld övezetben kialakított viszonylag modern épületében.

Az iskolában ebédlő, orvosi szoba, tornaterem, táncterem, s nagy udvar szolgálja a tanulók egészséges testi fejlődését. Az udvar két részből áll: zöld füves terület árnyékot adó fákkal, tanulók által kialakított sziklakerttel, fa asztalokkal, padokkal, két kialakított tűzrakóhellyel,

---

¹ A Kormány 243/2003.(XII.17.) Korm. Rendeletének a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről, és alkalmazásáról, Általános rendelkezések, 2.& (10.) bekezdés: „A helyi tantervnek biztosítania kell, hogy a tanulók életkorához, az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák az egészségfejlesztéssel, a fogyasztóvédelemmel, a közlekedésre neveléssel, ...összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására az infokommunikációs technológiák alkalmazásával...”

illetve bitumenes kézilabdapálya kapukkal, kosárpalánkokkal, homokos ugrógödörrel. Az udvart kerítés veszi körbe, s élő sövények, bokrok emelkednek ki a zöld fűből.

Az épület és rendezett környéke tehát adott, de mindig van néhány teendő azért, hogy kellemesebb, otthonosabb legyen a mindennapi iskolai élet. Az iskola helye befolyásolja a környezeti nevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit.

Az iskolában jelenleg a tantestület körülbelül kilencven százaléka foglalkozik intenzíven környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Vannak, akik minden akcióban, munkában részt vállalnak, s vannak, akik időnként kapcsolódnak egy-egy tevékenységi területhez. A környezeti- és egészségnevelés az a területe az iskolai életnek, ahol az utóbbi időben egyre dinamikusabban fejlődik iskolánk. Ez a jelenség megmutatkozik az éves munkatervünkben vállalt és teljesített egyre szélesedő és hagyományt teremtő iskolai programjainkban.

A programjainkkal nemcsak az iskolai hagyományokat ápoljuk, hanem folyamatosan, nyitottan bekapcsolódunk a Kelet- Balatoni Kistérség kulturális, és sport életébe is. Iskolánk tagja a Balaton- Felvidéki Iskolák Szövetségének, amelynek fontos rendezvénye a BAFIT (Balaton-Felvidéki Iskolák Találkozója), ahol az egészséges életmódnak, a mozgásnak, a környezettudatos szemléletnek fő szerepe van a tantárgyi vetélkedőkön.

Az intézmény 2001. augusztus 28-i 1/01-02/2001. sz. nevelőtestületi határozata alapján füstmentes. Az épületben a látogatók számára – rendezvények ideje alatt is – tilos a dohányzás. 2003. április 24-én iskolánk elnyerte a Dohányzásmentes Iskola címet, s ezt az állapotot továbbra is megőrizzük.

Iskolánk, 2006. júniusától az Oktatási Minisztérium, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium által létrehozott Ökoiskola cím tulajdonosa, melynek kiírását a Nemzeti fejlesztési Terv HEFOP-3.1.1-es intézkedése támogatja. A nemzetközi kritériumokkal összhangban kialakított magyar ökoiskola kritériumrendszer az iskola megkülönböztető minőségjelzője, mely vonzóvá teszi az iskolát a szülők számára, és pozitív külső visszajelzést jelent az iskola munkájáról. Az „Ökoiskola Cím” elnyerése és az ökoiskolák hálózatában folyó intenzív munka, előtérbe helyezte a fenntarthatóság pedagógiájának tudatos alkalmazását az egész intézményben.

2007-ben az iskola elnyerte a Madárbarát Iskola címet, mely a madarakért folytatott folyamatos és intenzív munkánk eredménye.

1.4 Erőforrások

- *Nem anyagi erőforrások*

Iskolán belüli együttműködés

- **Tanárok.** Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti- és egészségnevelés ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését. A kollégák tevékenységét tovább kell ösztönözni, támogatni, akik eddig még nem kapcsolódtak be az aktív munkába, azokat

tanácsokkal kell ellátni, csoportmunkába kell bevonni. Így a tevékenységünk egyre hatékonyabbá válik. A közös munka áttekintése a környezetneveléssel foglalkozó munkacsoport vezetőjének feladata.

- **Diákok.** Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon a környezetére, segítse otthonosabbá, egészségesebbé kialakítani, figyelmeztesse társait a kultúrált és környezettudatos viselkedésre. Ebben a munkában kiemelt feladata van a diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek, valamint a környezet védelme iránt különösen érdeklődő és elkötelezett tanulókból álló környezetvédő szakkörösöknek.

- **Tanárok és diákok.** A diákok a környezeti és egészségügyi témákkal kapcsolatos ismereteiket a tanáraikkal való közös munka során tanórai és tanórán kívüli programok keretében sajátítják el. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemléletmód kialakításában a hagyományos erdei iskoláknak, a témanapjainknak a hulladékgyűjtési akcióinknak, a jeles napok rendezvényeinek.

A diákok és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében. A tanórák környezeti és egészségügyi tartalmát a munkaközösségek határozzák meg, a tanórán kívüli tevékenységek áttekintése igazgató feladat.

- **Tanárok és szülők.** Az iskolai környezeti- és egészségnevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. Iskolánkban ez egyrészt azon keresztül valósul meg, hogy az elsajátított viselkedési formákat, ismereteket otthon is alkalmazzák a tanulók, másrészt az egyes környezeti- és egészségnevelési programjaink anyagi fedezetét - a lehetőségeiket figyelembe véve - a családok maguk is biztosítják.

- **Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak.** Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei környezeti- és egészségnevelési programunknak. Fontos feladatunk, hogy csökkentjük a papírfelhasználást, folyamatosan gyűjtjük a hulladékpapírt, a nyomtatópatront, elősegítjük a papír-újrahasznosítást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas tisztítószerrel használunk. Ezek felkutatása, beszerzése az iskolatitkár feladata. Az iskolai szelektív hulladékgyűjtés kialakítása során a takarítók aktív, környezettudatos munkájára is szükségünk van.

- **Iskolaorvos.** Felügyeli a tanulók egészséges fejlődését, felméréseket készít az aktuális állapotokról, minden második évfolyamban az eredményeket az egyes számú melléklet alapján rögzíti. A talált kóros elváltozások további ellátását koordinálja, a pályaválasztási tanácsadás orvosi feladatait, a sporttal kapcsolatos iskolaorvosi feladatokat ellátja. Sürgősségi ellátást végez, elrendeli a járványügyi intézkedések végrehajtását. Tanévkezdéskor, az iskola minden tanulója kiterjedő vizsgálat alapján besorolja a tanulókat a normál-, a könnyített-, a gyógytestnevelés illetve a teljes felmentett kategóriába. Ez alapján kerül az egyéni testnevelési program kialakítása /lásd. 2. számú melléklet/. Folyamatosan ellátja a tanulókat védőoltásokkal / Lásd. SZMSZ/. A szűrést követően kapcsolatot tart az osztályfőnökkel és a testnevelővel, velük konzultál a tapasztalatairól, felhívja figyelmüket a tanulóknál tapasztalt rendellenességekre. Elvégzi a konyha, az étterem, a tornaterem, mosdók, öltözők egészségügyi ellenőrzését. A védőnővel közösen részt vesz az egészségnevelésben.

- **Védőnő.** Közvetlen irányítója az iskolaorvos, akinek munkáját segíti. Előadásokat tart az egészséges életmódról, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, folyamatosan tanácsokkal látja

el a tanulókat, egészséges fejlődésüket elősegítve. Évente kétszer tisztasági szűrővizsgálatot tart, tájékoztatja a szülőket az általános higiéniai szokásokról, és figyelemmel kíséri azok betartását.

- **Fogorvos.** Az iskolai fogorvos évente ellenőrzi tanulóink fogainak állapotát, elvégzi a szükséges beavatkozásokat, javasolja a fogszabályzó használatát.

Iskolán kívüli együttműködés

- **Fenntartó.** Mivel a fenntartó határozza meg az általa fenntartott intézmények profilját és költségvetését, ezért a fenntartóval való kölcsönös együttműködés - az iskola egész életén belül - a környezeti- és egészségnevelési programunk megvalósítása szempontjából is fontos. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó finanszírozza az iskolánk környezeti- és egészségnevelési programját.
- **Környezeti- és egészségneveléssel is foglalkozó intézmények.** A tanórai és tanórán kívüli tevékenységet színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, várak, állatkertek, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek. Iskolai tanulmányai során minden tanulónak évenként legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek egy megbízott tanára tartja.
- **Civil szervezetek.** A civil szervezetek szakmai ismeretekkel és programjaikkal segítik környezeti- és egészségnevelési munkánkat. Tantestületünk több tagja rendszeresen részt vesz előadásaikon, programjaikon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot a civil szervezetekkel.
- **Hivatalos szervek.** A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában is. A kapcsolattartást az igazgató végzi.

Iskolai büfé

Iskolánkban jelenleg iskolai büfé nem üzemel. Számunkra fontos, hogy nem elsősorban nyereségorientált egységként működjön, hanem az iskolánkra szabottan, az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen tejtermék- és gyümölcskínálattal rendelkezék. A kínálatról a diákönkormányzat és a szülői munkaközösség dönt, a tanári kar egyetértésével.

- *Anyagi erőforrások*

Saját erőforrások

- **Költségvetés.** Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat kell végezni, amelyek a környezetbarát és kultúralt környezet megteremtését, továbbá a környezetkímélő működtetést szolgálják.

- Alapítvány. Az iskolai alapítvány - rászorultsági alapon - támogatja a tanulók erdei iskolában való részvételét. Minden diáknak szülői írásos kérvényt kell beadnia a támogatás kérésére (SZMSZ).

Külső erőforrások

- Támogatók: Az egyes iskolai rendezvényekhez megkeressük azon cégeket, civil szervezeteket, támogató szülőket, akik anyagilag jelentős mértékben hozzájárulnak a programok sikeres megvalósításához.
- Pályázat. A pályázatok- megjelenésének figyelése az iskolai pályázatokért felelős személy feladata.
Az erdei iskolával kapcsolatos pályázat elkészítése a diákönkormányzatot vezető pedagógus feladata.
A pályázatok írásának koordinálása a környezetvédelmi munkacsoport vezetőjének feladata.

2. ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK

2.1 Alapelvek, jövőkép

- A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk.

- fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

Szem előtt tartjuk, hogy egy tanulót képezünk minden foglalkozáson, vagyis fontos, hogy a diák fejében egységes rendszer alakuljon ki.

- Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy környezettudatos állampolgárrá váljanak tanítványaink. Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

- a környezettudatos magatartást és életvitelt;
- a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt;
- a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát;
- a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését;

- a rendszerszemléletet;
- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését;
- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat, módszereket.

■ A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a diákokban.

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás;
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód;
- szintetizálás, analízis;
- problémaérzékenység, integrált megközelítés;
- kreativitás;
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód;
- vitakészség, kritikus véleményalkotás;
- kommunikáció, média használat;
- konfliktuskezelés és megoldás;
- állampolgári részvétel és cselekvés;
- értékelés és mérlegelés készsége.

■ Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható; szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást biztosítunk, amelyben a szakmai képzésen túl hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket alakítunk ki. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok érdekében hatékony tanulási, tanítási stratégiákat alakítunk ki.

Városi iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk. A 90-es évek óta ezért foglalkozunk tudatos környezeti neveléssel.

Munkánk az iskolai élet számos területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programban törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk. A körnek azonban bővülnie kell, a humán területen is.

Tanórán, laboratóriumban, erdei iskolában, szakkörön, táborban megismertetjük a természetet gyerekeinkkel, gyakoroltatjuk az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket.

Így válhatnak a gyerekek tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

2.2 Konkrét célok

Rövid távú céljaink elérésében figyelembe vesszük, hogy a hosszabb távú célok eléréséhez milyen lépések vezetnek.

■ **Új tervek**

- a tantestület tagjainak megnyerése a környezeti és egészségnevelési munkához
- új környezeti és egészségnevelési irodalmak felhasználásán alapuló foglalkozások szervezése: témanap.
- a különböző tantárgyak összhangjának megteremtése környezeti és egészségnevelési szempontból.
- szelektív hulladékgyűjtés kialakítása és folyamatos működtetése az iskolában.
- a fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemeinek beépítése az iskolai tanmenetekbe

■ Hagyományok ápolása

- évfolyamonkénti erdei iskola szervezése, megvalósítása.
- mindennapos testnevelés megvalósítása.
- Irányított Betegellátási Modell program felmenő rendszerű (felső tagozat) megvalósítása.
- környezetvédelmi témájú témanapok kialakítása, megvalósítása: a Víz világnapja, a Föld napja.
- iskolai Egészségnap szervezése, lebonyolítása.
- iskolai szintű környezet- és egészségvédelmi témájú versenyek szervezése, lebonyolítása: drogvetélkedő, környezetvédelmi vetélkedő, aszfaltrajzverseny, kerékpárverseny.
- a balesetek megelőzése, balesetvédelem.
- túrák, természetvédő kirándulások szervezése.
- Iryni Úszókupa szervezése, megvalósítása.
- „Egy nap az iskoláért” - témanap megszervezése, megvalósítása.
- Apuka-Anyuka focikupa szervezése, lebonyolítása.
- iskolai tornaünnepély szervezése négyévenként az Olimpia jegyében.
- az iskola hírességeinek élete-kutatás.
- a lakóhely történetének megismerése, a híres épületek, szobrok, emlékek, nevezetességek feltérképezése, városismereti játékok.
- az iskolai udvar, külső környezet rendezése, az iskolai szobanövények ápolása, gondozása.
- folyamatos hulladékgyűjtés, hulladék-újrahasznosítás.
- drog-prevenációs program folytatása.
- Savas eső és Zuzmó program folyamatos gondozása.
- Energiatakarékossági program gondozása.
- Diákönkormányzati nap szervezése, lebonyolítása.
- Blend-a-med fogápolási program lebonyolítása, gondozása.
- Always serdülőkori mentálhigiénés program lebonyolítása, gondozása.

■ Szaktárgyi célok

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre.
- a környezeti problémák megjelenítése a szakórákon.
- természetvédelmi versenyekre való felkészítés.
- a számítógép felhasználása szakórákon.
- rajzpályázatok készítése környezet- és egészségvédelmi témákban.
- hulladék-újrahasznosítás technika, rajz, művészeti órákon.
- diákolimpiai versenyszámokra való folyamatos felkészítés.
- tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök szervezése, lebonyolítása.

- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok, projektek készítése).
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon.

3. TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK

• Erdei iskola

cél: Évfolyamonkénti erdei iskola szervezése, megvalósítása.

program: A környezeti- és egészségnevelés egyik legfontosabb színtere iskolánkban az erdei iskola, mely a közvetlen tapasztalatszerzés legkiválóbb formája. Az első évfolyam a Veszprémi Állatkertben naponta, bejárással ismerkedik meg az állatok élővilágával, táplálkozásával, szaporodásával, természetes élőhelyével.

A második évfolyamtól a nyolcadik évfolyamig, bentlakásos formában ismerkednek meg tanulóink hazánk egy-egy természetföldrajzi tájegységével, gazdasági, kulturális szokásaival, hagyományaival. Elemzik a tájegység kialakulását, összefüggéseket keresnek és tárnak fel a természeti adottságok és az erre épülő emberi környezet működésére. Kirándulásokat, látogatásokat, túrákat tesznek a környéken, s a napi tapasztalatokról beszámolókat készítenek, melyekből a heti munkálkodás eredményeképpen projekt készül.

Az egészségnevelésben rendkívül jó alkalmat teremt a pedagógussal való együttműködés, hiszen jól kialakíthatóak a kultúrált étkezési, higiénés, közösségi viselkedési szokások, feltárhatóak az esetleges hiányosságok és ezáltal azonnal korrigálhatóak.

Az erdei iskolában a részvétel önkéntes. A megvalósítás forrásai:

- Szülői befizetés (egyeztetve a szülővel)
- Az iskolai alapítvány támogatás a szülői befizetés csökkentéséhez
- Pályázati nyeremény (OM Alapkezelő Igazgatóság „Erdeti iskola program” 2003-2008)
- Fenntartói támogatás (a pedagógusok ügyeleti és készenléti díjára)

felelős: A program kidolgozása a diákönkormányzat felnőtt vezetőjének a feladata, egyeztetve az osztályfőnökökkel és szaktanárokkal, valamint az iskola igazgatójával, a szülői munkaközösséggel. A hely kiválasztása és a program megvalósítása függ az adott tanév anyagi lehetőségeitől, a pályázati erőforrásoktól.

• Mindennapos testnevelés

cél: A mindennapos testnevelés intézményi modelljének megvalósítása.

program: 1987-ben minisztériumi engedéllyel „Mindennapos testnevelés kísérlet” indult az „A” jelű osztályokban. A tanrendben azt jelentette, hogy az osztály minden tanulója hetente öt testnevelés órán vett részt, közülük egy úszásórán. A kilencvenes évek közepétől a tanulólétszám csak egy osztály fenntartását eredményezte évfolyamonként, így ezt a programot lezártuk. Pályázat útján azonban lehetőség nyílt minden tanuló részvételére egy új programban, amely biztosítja a heti öt rendszeres testmozgást, megvalósítva a mindennapos testnevelés igényét és fontosságát.

felelős: A program megszervezése és lebonyolítása, a pályázat írása az ISK vezető feladata.

• Veszprém Megyei Irányított Betegellátási Rendszer (VIBER)

cél: Irányított Betegellátási Rendszer program felmenő rendszerű (felső tagozat) megvalósítása.

program: A Veszprém Megyei Önkormányzat Csolnoky Ferenc Kórház-Rendelőintézet által kidolgozott program 2003. év szeptemberében indult az ötödik évfolyamon, s iskolánk azonnal csatlakozott hozzá. A projekt lényege, hogy a kórház által biztosított szakemberek folyamatos segítséget nyújtanak a tanulók egészséges testi és mentális fejlődésének kialakításában, az iskolai egészségnap szakszerű lebonyolításában. A felső tagozatos osztályok, az iskolai tanévben folyamatosan részt vesznek a program által meghirdetett, egészséggel kapcsolatos, levelezős versenyen. Iskolánk részvétele a programban a kórház támogatásától függ.

felelős: A programban résztvevő osztályfőnökök, a testnevelő tanárral és az iskola drogkoordinátorával egyeztetve.

• Téma napok, „Jeles napok”

cél: Környezetvédelmi témájú témanapok kialakítása, megvalósítása: a Víz világnapja, a Föld napja. Iskolai szintű környezet- és egészségvédelmi témájú versenyek szervezése, lebonyolítása: környezetvédelmi vetélkedő, aszfaltrajz-verseny, kerékpárverseny, stb.

program: Iskolánk e két jeles napot tizennégy éve folyamatosan előtérbe helyezi. A témanap programjainak összeállítása széles skálát mutat, nagymértékben függ az adott tanév tanrendjétől. A tanulók pályázatokat (irodalmi, tanulmány, rajz kategóriában), iskolai faliújságot, rejtvényeket készítenek, ismeretterjesztő filmeket néznek, iskolai versenyeken (kerékpáros ügyességi, aszfaltrajz-, környezetvédelmi verseny) vesznek részt.

Az iskolarádióban, a környezetvédő szakköri foglalkozásokon, a faliújságokon a következő jeles napokkal foglalkozunk a tanévben:

☐ Március 1.	• - A polgári védelem napja
☐ Május 31.	• – Dohányzásmentes Világnap
☐ Szeptember 13.	• - Az elsősegélynyújtás világnapja
☐ Október 8.	• - Természeti Katasztrófák Elleni Védekezés Világnapja
☐ December 1.	• - AIDS elleni világnap

felelős: A programok szervezésére a munka-közösségvezetők és a környezetvédő szakkör vezetőjének egyeztetésével kerül sor.

• Egészségnap

cél: Iskolai Egészségnap szervezése, lebonyolítása. Drog-prevenációs program folytatása. Iskolai szintű környezet- és egészségvédelmi témájú versenyek szervezése, lebonyolítása: drogvetélkedő. Blend-a-med fogápolási program lebonyolítása, gondozása.

program: „Éljünk egészségesen!” Ezzel a mottóval kerül megrendezésre iskolánkban az Egészségnap. A témanapon tanulóink játékos formában, életkori sajátosságaiknak megfelelően, a hagyományos órákkal szakítva egész nap a testi, lelki egészségükkel foglalkoznak.

Az alsó tagozatosok témái: ismerkedés a testük működésével, fogápolási játék (Blend-a-med iskolaprogram), relaxációs gerinctorna, ismerkedés a Balaton-Felvidéki Nemzeti Park

értékeivel, útmutató az egészséges táplálkozásról, önismereti és csoportépítő játékok, valamint ismerkedés kedvenc állataink helyes tartásával.

A felsőtagozatosok témái: ismerkedés az ifjúságot fenyegető veszélyekkel, s azok elhárításával (drogvételkedő), a természetvédelem fontos kérdéseivel, az egészséges táplálkozás alapvető problémáival, zöldségsaláta készítés, önvédelmi fogások elsajátítása, a kultúrát ismerkedés, kozmetikai tanácsadás.

A környezetvédő szakkörösök egészséggel foglalkozó faliújságot, plakátokat készítenek. A szünetekben a bábkészítő tanzakosok nyuszinak öltözve egészséges ételekkel (gyümölcs, ivólé) kínálják a tanulókat.

felelős: A környezetvédelmi munkacsoport vezetőjének szervezésével folyik a program, egyeztetve az iskolai drogkoordinátorral, a testnevelő tanárral, a drámapedagógussal, a diákönkormányzat felnőtt vezetőjével és a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel. Kiemelkedő feladat a különböző szervezetek bevonása a napi munkába.

Partnerek

- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Balatonfüzfő
- Balaton-Felvidéki Nemzeti Park
- Veszprémi Kisállatklinika
- Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Ambulancia
- karateoktató, kozmetikus

• „Egy nap az iskoláért”

cél: Téma nap megszervezése, megvalósítása

program: Ezen a napon lehetőség nyílik iskolánk művészeti csoportjainak bemutatkozására, az iskolánk kulturális, sporthagyományainak ápolására. A délelőtti program az adott tanév rendjétől függ. A „Foci-show” programmal indul a nap, ahol NBI-es focisták közreműködésével a Kistérségi iskolák csapatainak körmérkőzése folyik. Ezután barátságos mérkőzésre kerül sor az irinyisek és a vendég focisták között. 11-es rúgó versennyel zárul a torna. Kupák kerülnek kiosztásra: az I-III. helyezetteknek, a legjobb kapusnak, a legjobb mezőnyjátékosnak, a gólkirálynak.

A délutáni program a „Közös együttlét!” jegyében történik: a családokkal közös főzőverseny, közben játékok, művészeti bemutatók szórakoztatják a tanulókat, szülőket, pedagógusokat.

felelős: A diákönkormányzat felnőtt vezetője, egyeztetve az ISK vezetőjével, az iskolavezetéssel. A program lebonyolításának formája az adott tanév munkarendjétől függ.

• „Együtt a biztonságért”

cél: Téma nap megszervezése, megvalósítása

program: Ezen a napon az intézményt segítő rendvédelmi és életmentő szervezetek összehangolt programot valósítanak meg iskolánkban. A tanulók interaktívan megismerkednek a rendőrség, a tűzoltóság, a katasztrófavédelem, a polgárvédelem, a mentők áldozatos munkájával. A helyi és megyei kirendeltségek képviselői előadásokat, bemutatókat, versenyeket, pályázatokat tartanak az iskola minden tanulójának, figyelembe véve életkori sajátosságait.

Felelős: közlekedési szakreferens

EGYÜTTMŰKÖDŐ SZERVEZETEINK
Balatonfüzfői Tűzoltóság (Balatonfüzfő, Bugyogóforrás út 2.)
Országos Mentőszolgálat Mentőállomása Balatonfüzfő
Országos Mentőszolgálat Mentőállomása Veszprém, Almádi út 36.
Polgárvédelem – Polgármesteri Hivatal Balatonalmádi, Széchenyi István sétány 1.
Rendőrség – Balatonalmádi, Jókai M. 12.
Rendőrség Megyei Főkapitányság Veszprém, Bajcsy-Zsilinszky út 34.
Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Veszprém, Dózsa György út 31.

- **Versenyek**

cél: Iskolai szintű környezet- és egészségvédelmi témájú versenyek szervezése, lebonyolítása. A balesetek megelőzése, balesetvédelem.

program: Iskolánkban a balesetek megelőzése a kiemelt feladatok közé tartozik. Tanulóink széles körű közlekedési szabályismereti oktatásban részesülnek. Ezt az országos „Bence közlekedik” projekt segítségével valósítjuk meg. A program mind a nyolc évfolyamra kiterjed, az életkori sajátosságoknak megfelelően. Az elméleti és gyakorlati oktatás a technika tantárgyon belül történik, s erre épülnek rá a különböző kerékpáros versenyek. Köztük a Kerékpáros Iskola Kupa, melyet a Balatonalmádi Rendőrség bevonásával szervezünk, a felső tagozatosok részére. A negyedik és nyolcadik osztályosok Közlekedési Tanulmányi Versenyén, melynek lebonyolítója a Veszprém megyei Pedagógiai Intézet, már tizenhét év óta folyamatosan részt veszünk, s készítjük a legjobbakat a megyei és az országos fordulókra is.

A tűz- és balesetvédelmi oktatást minden tanévben ismétljük, az iskolán kívüli programok előtt folyamatosan megtartjuk, dokumentáljuk. Tanévenként tartunk tűzriadót a prevenció érdekében. Folyamatosan felkészítjük tanulóinkat a polgárvédelmi, katasztrófavédelmi, ifjúsági bűnmegelőzési, tűzoltóversenyre, katonai „Bevetéspróbára”.

felelős: Közlekedési szakreferens, tanárok.

- **Irinyi Úszókupa**

cél: Irinyi Úszókupa szervezése, megvalósítása,

program: 1982-ben nyitotta meg a kapuit a Balaton Uszoda, ahol szervezett keretek között folyik tanulóink úszásoktatása 1-6 osztályig délelőtt, órarendi keretek közt. 1992 óta Irinyi

Úszókupa néven folyamatosan megszervezzük ezt a versenyt, ahol iskolánk minden tanulója megméretteti magát gyors- és hátúszásban. A pályákra felvonuló versenyzőket vicces jelmezbe öltözött 7.-8. osztályosok kísérik fel.

Az 1-2 évfolyamnak „Vízikacsa” néven, a hetedik és nyolcadikosoknak „Vízifarsang” néven játékos vízi vetélkedőt szervezünk. Vízi sport bemutatókkal színesítjük a programot. Zárásként a felsős osztályváltók versenyeznek. Ezen a versenyen kerül sor a Leggyorsabb fiú úszó és a Leggyorsabb lány úszó cím eldöntésére is, nevüket vándorkupára vésik, időeredményeikkel együtt.

felelős: ISK vezető.

- **Tornaünnepély**

cél: Iskolai tornaünnepély szervezése négy évenként az Olimpia jegyében.

program: Iskolánkban több mint négy évtizedes hagyományra tekint vissza a tornaünnepély megrendezése. Négyévenként kerül megrendezésre, mindig az Olimpia évében, az Olimpia tiszteletére tanulóink megmutatják, hogy a testnevelés területén milyen fejlődést értek el. A testnevelést tanító pedagógusok formációs gyakorlatokat tanítanak be évfolyamonként a gyerekeknek, életkori sajátosságaiknak megfelelően. A programot megnyitóval kezdjük, ami ráhangolódást jelent erre a nemes bemutatóra. A gyakorlatok mellett fellépnek az iskola táncsoportjai is, mint a mozgásművészet képviselői.

felelős: ISK vezető, testnevelést tanítókkal, tánctanárokkal.

- **Apuka-Anyuka Kupa**

cél: Anyuka-Apuka focikupa szervezése, lebonyolítása

program: 1997-től Almás Károly apuka és Almás Károlyné anyuka felajánlása alapján szervezzük meg immár hagyományosan az Anyuka-Apuka Focikupát. A negyedik évfolyamtól a nyolcadik évfolyammal bezárólag az osztályok egy fiú és egy lány focicsapattal neveznek be a megmérettetésre. Körmérkőzések után kerül sor a döntőre, ahol a legjobb fiú és lány csapat egy-egy vándorkupa boldog tulajdonosa lesz egy éven keresztül, míg egy másik csapat el nem nyeri tőlük. A két felajánló szülő adja át a kupákat a csapatoknak. A program az Irinyi hét rendezvényeként kerül az éves munkaprogramba.

felelős: ISK vezető.

- **Irány a természet!**

cél: Túrák, természetvédő kirándulások szervezése.

program: Iskolánk több mint egy évtizede tagja a Veszprém Megyei Természetbarátok Szövetségének, így a túrázás több évtizede hagyomány az intézményben. A tanulók a természetjárást elsősorban az erdei iskola keretében gyakorolják iskolai szinten. A környezetvédő szakkörösök minden évben két napos „Túlélő” természetvédő kiránduláson vesznek részt, ahol megismerkednek a természetes önellátó életmóddal, a természetbarát viselkedés alapvető szabályaival.

felelős: környezetvédő szakkör vezetője és a diákönkormányzat felnőtt vezetője az iskolavezetéssel egyeztetve.

- **Országos természetvédelmi projektek**

cél: Savas eső és Zuzmó program folyamatos gondozása. Energiatakarékossági program gondozása.

program: A Norvég Természetvédelmi Társaság koordinálásával a Levegőszennyeződési Program először az 1992-93-as tanévben indult el 13 európai ország, köztük Magyarország részvételével. 1997-től a Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával valósulhat meg a Program. A Program két részből áll, a Savas eső és a Zuzmó Programból.

Iskolánk környezetvédő szakkörösei 1992 óta folytatják a méréseket, rögzítik az eredményeket. A csapadék kémhatását az iskolaépület mellett elhelyezett csapadékmérőben november 1-30-ig, egy hónapon keresztül mérik a szakkör lelkes tagjai minden reggel, iskolakezdés előtt, sőt még a hétvégeken is. A bobbálya melletti erdős részen a fákat veszik alapos vizsgálat alá, ahol a fatörzsön található zuzmófajtákat és előfordulásuk gyakoriságát, mérőkeret és zuzmótérkép segítségével. A kapott eredményeket a Környezetgazdálkodási Intézetbe küldjük feldolgozásra, a település rajzával együtt.

Az Energiatakarékossági programban ötödik éve vesz részt a szakkör. Az iskolában egy hónapon keresztül mérjük a külső és belső hőmérsékletet, a heti víz- áram- és gázfogyasztást. Összehasonlító számításokat végzünk, majd javaslatokat teszünk a kevesebb energiafelhasználás érdekében. A tanulókkal folyamatosan megismertetjük a hatékony energiafelhasználás módjait, a megtakarítási lehetőségeket.

felelős: környezetvédő szakkör vezetője.

- **„Napraforgó” környezetvédelem – program**

cél: rácsodálkozni – megismerni – megszeretni - megvédeni

program: Iskolánk alsó tagozatos „B” osztályaiban kiemelten foglalkozunk a környezettel való tudatos együttélésre, így a természetismeret órákat megnövelve teremtjük meg a lehetőségét annak, hogy a tanulóknál erőteljesebben alakítsuk ki a környezetével harmonikus összhangban lévő, felelős magatartást. Számos programmal például tanulmányi sétákkal, kirándulásokkal, megfigyelő tevékenységekkel egészítjük ki a környezeti és egészségnevelést.

felelős: alsó tagozatos munkaközösség

- **„Rendezett iskolai környezetért”**

cél: Az iskolai udvar, külső környezet rendezése, az iskolai szobanövények ápolása, gondozása. Folyamatos hulladékgyűjtés, hulladék-újrahasznosítás.

program: A növények ültetése, védelme, ápolása folyamatos tevékenységet jelent a tanulók és a szülők körében: faültetéssel, sziklakertépítéssel, bokrok nyírásával, szemétszedéssel, a tantermekben szobanövények szaporításával.

A hulladékgyűjtés több évtizede folyik az intézményben, ma már többféle anyagot gyűjtünk szelektíven.

<i>Hulladék</i>	<i>Gyűjtés</i>
Papír	Ősszel-tavasszal
Textil	Ősszel-tavasszal
Műanyag – PET palack	Folyamatosan
Fém – alumínium italosdoboz	Folyamatosan
Elemek	Folyamatosan
Nyomtatópatronok	Folyamatosan
Szerves anyagok (komposztáló)	Folyamatosan

A hulladék-újrahasznosítás technika, rajz, művészeti órákon folyamatosan megtörténik, a még használható papír,- textil,- és műanyag hulladékot makettek, modellek, bábok, munkadarabok, mozaikok készítésére hasznosítjuk.

felelős: osztályfőnökök, szaktanárok és a diákönkormányzat felnőtt vezetője.

- **Diákönkormányzati nap (DÖK nap)**

cél: Diákönkormányzati nap szervezése, lebonyolítása.

program: Iskolánkban több mint egy évtizedes hagyomány, hogy a búcsúzó nyolcadik osztály a diákönkormányzat gyermek és felnőtt vezetőjének irányításával több állomásos akadályversenyt szervez. A verseny, jó idő esetében az iskolához közeli domboldalon, rossz idő esetén az iskola épületében kerül megrendezésre. A tanulók állítják össze a feladatokat, vezetik az állomásokat, értékelik a teljesítményt. A versenyt külön az alsós, külön a felsős tanulók részére rendezik meg, életkori sajátosságaik figyelembe vételével. Előzetes feladatként menetlevelet és csatakiáltást készítenek a résztvevő csapatok. A nap végén iskolagyűlés keretében kerül sor az eredményhirdetésre.

felelős: diákönkormányzat felnőtt vezetője.

- **Always program**

cél: Always serdülőkori mentálhigiénés program lebonyolítása, gondozása.

program: Az országos program tizennégy éve működik intézményünkben a technika tantárgy keretén belül. A hatodik évfolyamban, az egészséges serdülőkori testi-lelki fejlődés elérése céljából a fiuknak és a lányoknak szóló videokazetták megtekintése után a tanulók kérdéseinek megválaszolására kerül sor. A program megfelelő ismereteket biztosít a tanulóknak, a lányoknak bemutató csomagon keresztül a gyakorlati problémák tisztázására is sort kerít.

felelős: technikatanár.

■ **Szaktárgyi célok**

- a szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre.
- a környezeti problémák megjelenítése a szakórákon.
- természetvédelmi versenyekre való felkészítés.
- a számítógép felhasználása szakórákon.
- rajzpályázatok készítése környezet- és egészségvédelmi témákban.
- hulladék-újrahasznosítás technika, rajz, művészeti órákon.
- diákolimpiai versenyszámokra való folyamatos felkészítés.
- tanórán kívüli foglalkozások, szakkörök szervezése, lebonyolítása.
- interaktív módszerek kipróbálása, alkalmazása (csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok, projektek készítése).
- multimédiás módszerek alkalmazása szakórákon.
- a fenntartható fogyasztás, a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás, az ökológiai fogyasztóvédelem, a környezettudatos fogyasztás, a preventív fogyasztóvédelem kihangsúlyozása, a fogalmak beépülése a tanulók mindennapjaiba.

Az egyes szakórákon történő környezeti- és egészségnevelés kidolgozása, a tantárgyak közötti harmonizáció a tantestület folyamatos feladata.

4. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZÍNTEREI, CÉLJA, FELADATA

Tanítási órák:

- A tanulók egészséges testi fejlődésének biztosítása
- Általános testi képességek fejlesztése
- A helyi tantervben előírt mozgásanyag elsajátítása
- Tartásjavító gyakorlatok rendszeres végeztetése prevencióss céllal
- A fizikai képességek felmérése
- Differenciált foglalkozás: a kiváló testi képességekkel rendelkező tanulók teljesítményének átlag fölé emelése, valamint a gyengébb képességű tanulók fejlesztése

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás program célja:

- A gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel
- Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszhető. Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell teljesülniük:
- Minden gyermek mindennap részt vesz a testmozgás-programban
- Minden testnevelés órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési és légző rendszer megfelelő terhelése
- Minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légzőtorna
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és ízületvédelem szabályainak betartása, külön figyelemmel a fittségmérések testhelyzeteire és az izomerősítések különböző testhelyzeteire

- Minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban
- A testmozgás-program életmód-sportokat, életminőség-sportokat is megtanít, olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében
- Fontos, hogy a testnevelés órák utolsó részében a relaxációs gyakorlatok végeztetése rendszeres legyen. Mindezek a szempontok együtt és egyformán fontosak és jelentősek
- Tartásjavító gyakorlatok jótékony szerepének tudatosítása
- Személyre szóló gyakorlatok elsajátítása, önálló végzése

Iskolánk a mindennapos testedzést a kötelező tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások, a tanórán kívüli foglalkozások, az **iskolai sportköri (ISK)** foglalkozások keretében úgy szervezi meg, hogy a tanulók részére biztosítsa naponta legalább negyvenöt perc időtartamban a testmozgás, sportolás lehetőségét. Iskolai Sportkörnek az iskola minden tanulója tagja.

Iskolánkban a következő szakcsoportok működnek:

- Játékos gyerektorna alsó tagozatosoknak
- Kosárlabda
- Labdarúgás (három korosztályban)
- Túrázás

ISK feladata:

- Az ISK a tanórai órákkal együtt biztosítja a tanulók mindennapi testedzését, testmozgás lehetőségét
- A nagyobb mozgásigénnyel rendelkező tanulók sportágválasztási lehetőségének biztosítása
- Sportágak mozgásanyagának magasabb szintű megismerése
- Diákolimpiákon (városi, megyei, területi, országos) való részvétel
- A tanulók rendszeres versenyeztetése

Intézményünkben a mindennapos testnevelés bevezetésénél a következő jogszabályokat vettük figyelembe:

Közoktatási Törvény

- 1993. évi LXXIX. 52.§-ának 9. 10. bekezdése
- 1993. évi LXXIX. 53.§-ának 1. 2. 9. bekezdése
- 1993. évi LXXIX. 114.§-ának 1. 4. bekezdése

Nemzeti Alaptanterv

243/2003. (XII. 17.) Kormányrendelet: 2. §-ának bekezdése, valamint c) sora

Nevelési- Oktatási Intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet

- R. 4.§-ának 1. bekezdése, valamint e) sora
- R. 5.§-ának 1. 2. bekezdése
- R. 31.§-ának 1. bekezdése

Tanulóink számára a mindennapos testnevelést a kötelező tanórai foglalkozásokon túl az órarendi órákhoz csatoltan biztosítjuk. Számos testfejlesztő mozgást kínálunk fel

tanulóinknak. A kínálatot a gyerekek igényei alapján állítjuk össze a diákönkormányzattal egyeztetve.

A mindennapos iskolai testedzés-program sikeres elkészítéséhez segítséget nyújthatnak az alábbi feltételek:

- Működjön az iskolában környezet- egészségnevelő munkacsoport, amelyben a testnevelő, a tanítók képviselői, a biológia szakos kollégák, iskolai drogkoordinátor, a DÖK vezetője és az iskolavezetés egyaránt részt vesznek, s amelyben való részvételre felkérjük az iskolaorvost, a védőnőt is.
- Mindenképpen szükséges, hogy a testnevelő a testnevelést tanító alsós pedagógusokkal, valamint a testmozgás-program megvalósításába bevont többi szaktanárral közösen dolgozza ki a szakmailag megfelelő testmozgás-programot.
- A testnevelési órák és szabadidőből mozgásra fordított foglalkozások arányosan legyenek beosztva a hét minden napjára.

Mindennapos testnevelés megvalósulása osztályonként:

	Testnevelés órák száma	Úszás órák	Ajánlott testnevelés	ISK	Mindennapos testmozgás
1. -2. oszt.	3	1-3	2-3	2	Iskolaotthon vagy napközi keretében
3. oszt.	3	1-3	2-3		
4. oszt.	3	1-3	2-3		
5. oszt.	2,5	1	3	2 – 4	2
6. oszt.	2,5	1	3		
7. oszt.	2,5	-	3		
8. oszt.	2,5	-	3		3

5. A KÖRNYEZETI- ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN HASZNÁLT MÓDSZEREK

- **Játékok**
  - szituációs
  - memóriafejlesztő
  - kombinációs
  - érzékelést fejlesztő
  - ráhangolást segítő
  - bizalomerősítő
  - kapcsolatteremtést segítő

- drámapedagógia
- normaismeret-fejlesztő
- szabályalkotó játékok

- **Modellezés**
  - hatásvizsgálatok
  - rendszermodellezés
  - előrejelző
  - működő modellek készítése, jellemzése

- **Riport módszer**
  - kérdőíves felmérés
  - direkt riportok
  - fotoriport

- **Projekt módszer**
  - analízis - akcióprojektek

- **Terepgyakorlati módszerek**
  - egyszerű megfigyelések
  - célzott megfigyelések, mérések
  - térképkészítés
  - terepgyakorlatok

- **Aktív, kreatív munka**
  - természetvédelmi és fenntartási munkák
  - rekonstrukciós munkák
  - madárvédelmi feladatok
  - szelektív hulladékgyűjtés
  - rend- és tisztasági verseny

- **Közösségépítés**
  - csoportszervezés a környezeti nevelés érdekében

- **Művészi kifejezés**
  - vizuális művészet a környezeti- és egészségnevelésben
  - irodalmi alkotások
  - zeneművészet
  - fotóművészet
  - táncművészet

- bábművészet
- dráma és színjátás
- népművészet
- esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
- a tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

6. TANESZKÖZÖK

- a témához kapcsolódó könyvek, lexikonok, folyóiratok
- falitáblák, applikációk
- videokazetták
- oktató CD-k
- környezetvédelmi mérőkoffer
- sportszerek
- a kertműveléshez eszközök
- szelektív hulladékgyűjtő eszközök
- rajzeszközök (kartonok, papír, porkréta, zsírkréta, aszfaltrajz kréta...)
- elsősegélynyújtó felszerelés
- versenyek díjazásához szükséges tárgyak
- csapadékmérő
- Lásd hivatalos taneszközjegyzék!

7. AZ ISKOLA ÉPÜLETÉNEK HELYZETKÉPE, A JAVULÁST SZOLGÁLÓ CÉLOK ÉS A VÁLTOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK

A helyzetből adódó jellemzők	Célok	Tevékenység, feladat
nagy forgalom	<ul style="list-style-type: none"> • közlekedési biztonság növelése; • a kerékpáros és gyalogos közlekedés növelése 	<ul style="list-style-type: none"> • közlekedésbiztonsági ismeretek kiemelt tanítása
zaj	<ul style="list-style-type: none"> • csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> • fák, cserjék ültetése • nyílászárók cseréje
légszennyezés	<ul style="list-style-type: none"> • csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> • zöldesítés az iskola udvarán, környékén • növények gondozása, pótlása • az iskola környékének gondozása a parlagfű-mentesség érdekében • iskola környékén lévő nyárfák folyamatos cseréje
szemét	<ul style="list-style-type: none"> • tiszta, egészséges környezet 	<ul style="list-style-type: none"> • szelektív hulladékgyűjtés • udvari szeméttárolók sűrítése, felújítása • télen a csúszós járdán és lépcsőkön ásványi őrlemény használata

A helyzetből adódó jellemzők	Célok	Tevékenység, feladat
iskolaudvar	<ul style="list-style-type: none"> • a gyerekek mozgásigényének kielégítése • tanítás, pihenés, felüdülés helye legyen 	<ul style="list-style-type: none"> • az iskola udvarán játszótér kialakítása /fajátékok/ • kosárlabdák, focilabdák pótlása • madáretetők kihelyezése
energia-felhasználás	<ul style="list-style-type: none"> • csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> • épület szigetelése • nyílászárók cseréje
vízfelhasználás	<ul style="list-style-type: none"> • csökkentés 	<ul style="list-style-type: none"> • víztakarékos öblítés kialakítása, a mellékhelyiségek felújítása • csapok karbantartása
csatorna	<ul style="list-style-type: none"> • a csatorna karbantartása 	<ul style="list-style-type: none"> • környezetbarát

Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Környezeti- és egészségnevelési programja

		takarítószer alkalmazása
lépcsők	<ul style="list-style-type: none"> • biztonságosabbá tétele 	<ul style="list-style-type: none"> • a lépcsők cseréje
az iskola eszközellátottsága	<ul style="list-style-type: none"> • a tanítás-nevelés élményközpontúságának növelése 	<ul style="list-style-type: none"> • ismeretterjesztő könyvtár, médiatár • számítógépek felújítása • Internet használat

8. PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSEK

- **A mai helyzetkép**

Az élethosszig tartó tanulás egy pedagógus számára nélkülözhetetlen. Ennek egyszerre kell tartalmaznia a szakmai és módszertani ismeretekben való fejlődést. Iskolánkban folyamatosan részt vesznek a kollégák a külső intézmények által szervezett környezeti nevelési tanár-továbbképzési programokon. Iskolánk tanárai továbbra is tartanak környezeti nevelési témában a munkaközösségek részére előadásokat.

TOVÁBBKÉPZÉS	IDŐ	FŐ
Fiatalok az élet küszöbén című kapcsolat- és jellemépítő AIDS és drogrevenüciós program oktatói szimpóziuma - 21 óra	2004	2
Iskolai drogkoordinátorok képzése - 30 óra	2002	1
Mozgóképkultúra, médiaismeret tanf. - 30 óra	1997, 1998	1
Veszprém megye műemlékei, értékei - 16 óra	1998	1
Népi kismesterségek tanítók számára tanf.-40 óra	1998	1
Mentálhigiénés tréning osztályfőnököknek-60 óra	1998	1
Diákjogok a közoktatási törvényben-12 óra	1998	1
Drámajáték-vezető felsőfokú szakképzés	1995	1
Drámapedagógus-másoddiploma	2004	1
Életvitel- és gyakorlati ismeretek tanf.	1997	1
Elsősegélynyújtást oktató pedagógusok felkészítése - 30 óra	2002	1
Természetismeret tanítók tanf.	1997	1
Családterápia tanf. - 120 óra	2000	1
Környezetvédelem szakos tanár	2001	1
Szociálpedagógus	2001	1
Pszichológiai módszerek és technikák alkalmazása című mentálhigiénés kurzus - 60 óra	1997	1
Háztartás, ökonómia, életvitel szakos tanárképzés	1999	1
Erdei iskola konferencia - Zánka - 2 nap	2002	1
Környezet és egészség konferencia- Budapest-2 nap	2003	1
Környezeti nevelés konferencia - Budapest-2 nap	2003	1
Természetismeret műv. területén- szakképzettség	1999	1
Speciális tartásjavító torna - 20 óra -MGT	2001	1

Irinyi János Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Környezeti- és egészségnevelési programja

---

9. MELLÉKLETEK

1. sz.

Az orvosi vizsgálaton részt vevő gyermekek egészségi állapota a következő táblázaton figyelhető meg:

Betegségek megnevezése	1.osztály		3.osztály		5. osztály		7. osztály	
	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány	fiú	lány
Csont – izom kötőszövet								
Látászavar színlátás								
Keringési Rendszer								
Húgy- és ivarrendszer								
Endokrin táplálkozás								
Vér- és vérképző rendszer								
Allergiás megbetegedések								
Idegrendszeri elváltozások								

2. sz.

Testnevelési csoportbesorolás

Csoportbesorolás	1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály	5. osztály	6. osztály	7. osztály	8. osztály
Sport osztály								
Normál testnevelés								
Könnyített testnevelés								
Gyógytestnevelés								
Teljesen felmentett								

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETÉS	1
1.1	A környezeti nevelés fogalma	1
1.2	Az alapelveket szabályozó jogi háttér	1
1.3	Helyzetelemzés, helyzetkép.....	2
1.4	Erőforrások.....	3
2.	ALAPELVEK, JÖVŐKÉP, CÉLOK.....	6
2.1	Alapelvek, jövőkép.....	6
2.2	Konkrét célok	7
3.	TANULÁSSZERVEZÉSI ÉS TARTALMI KERETEK.....	9
4.	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZÍNTEREI, CÉLJA, FELADATA .	16
5.	A KÖRNYEZETI- ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN HASZNÁLT MÓDSZEREK.....	18
6.	TANESZKÖZÖK.....	20
7.	AZ ISKOLA ÉPÜLETÉNEK HELYZETKÉPE, A JAVULÁST SZOLGÁLÓ CÉLOK ÉS A VÁLTOZÁST SEGÍTŐ FELADATOK	21
8.	PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉSEK	22
9.	MELLÉKLETEK.....	24